

Enkel barnkonsekvensanalys Detaljplan för ny skola i Gottsunda

Sammanfattning av detaljplanen

Detaljplanen syftar till att möjliggöra ett nytt skolområde med två skolor och idrottsverksamhet, samt att säkra goda skolmiljöer avseende friytor på skolgård. Vidare syftar detaljplanen till att ge flexibilitet till den framtida skolverksamheten och möjliggöra samnyttjande av lokaler. Detaljplanen syftar även till att säkerställa allmänhetens möjlighet att röra sig i nordsydlig riktning genom planområdet samt att bidra till stadsutvecklingen i Gottsunda.

Planläggningen föranleds av att det förväntas ett ökat behov av elevplatser när den planerade utvecklingen av Gottsunda genomförs. Det finns även ett behov av permanenta lokaler för Gottsundaskolan som brandskadades svårt 2018.

Detaljplanen möjliggör två skolor i upp till 5 våningar på två tomter som separeras av en gång- och cykelväg. Enligt en genomförd förstudie föreslås en första utbyggnadsetapp med permanenta lokaler för Gottsundaskolan, för årskurserna 6–9 med cirka 720 elever. Planen är utformad för att ha planberedskap för framtida behov av ombyggnad, nybyggnad eller ersättning av den befintliga Treklangens skola, i en andra utbyggnadsetapp för årskurserna F–5 med cirka 630 elever. Byggnaderna placeras delvis på redan ianspråktagen yta och förläggs till de norra delarna av tomterna. Detaljplanen tillåter dock placering av främst komplementbyggnad även på andra delar av tomterna. Placeringen bidrar till att skapa en urban miljö längs den nya gatukopplingen mellan de befintliga vändplanerna på Vackra Birgers väg och Valthornsvägen, samt skapar en lugn skolgårdsmiljö på insidan. Två idrottshallar kan anläggas ihop med respektive skolbyggnad.

Detaljplanen bedöms vara förenlig med översiktsplanen och planprogrammet för Gottsundaområdet. Utvecklingen av planområdet är en del i att utveckla stadsnoden Gottsunda-Ultuna och möta ökat skolplatsbehov utifrån detta, samt att förse den brandskadade Gottsundaskolan med permanenta lokaler. Detaljplanen innebär att Boule- och bollhallen rivs. I övrigt innebär detaljplanen att en del mark som idag är parkmark med naturkaraktär tas i anspråk för skolgård.

Samnyttjande av skollokaler

Skolan i Gottsunda utgör en viktig punkt i stadsdelen, och detaljplanen ger förutsättningar för att ytterligare kunna stärka skolans roll som samlingspunkt och viktig institution i Gottsunda. I etapp 1 av utbyggnaden föreslås i förstudien att skolan utformas så att den tydligt vänder sig mot Gottsunda centrum. Den norra delen och eventuellt hela skolans bottenvåning utformas så att den blir möjlig att samutnyttja utanför skoltid, med en samlad reception och möjlighet att skalsskydda separat från skolans hemvister. Ett samnyttjande skapar rörelse i området under en större del av dygnet och kan bidra till att öka den upplevda tryggheten. Byggnaden får en publik karaktär med en bottenvåning som upplevs öppen. En idrottshall placeras en våning upp.

Friytor

I Uppsala kommuns *Riktlinjer för utemiljö i förskola och grundskola i Uppsala kommun*, 2011, anges riktvärden för friytor per elev. Riktlinjernas syfte är att säkerställa en bra utemiljö som ska uppmuntra och tillgodose barns och ungas behov av lek, kreativitet och fantasi, och som ska vara trygg och säker så att den inte utsätter barnen för hälsorisker. För förskolan är riktvärdet 40 kvm/elev och för grundskolan är riktvärdet 30 kvm/elev. Där grönområden kan samnyttjas kan ytan minskas ner till 20 kvm/elev för både förskola och grundskola.

Planområdet ligger i direkt anslutning till Musikparken dit elever kan komma utan att passera gator. Därför bedöms att friytan 20 kvm/elev är applicerbart.

Detaljplanen reglerar en största byggnadsarea (byggnadens fotavtryck). Under förutsättning att de största bedömda elevantalen (etapp 1, 720 elever och etapp 2, 630 elever) kan skolgård om 20 kvm/elev uppnås. I förslaget får etapp 1 en friyta på 22 kvm/elev och etapp 2 en friyta på 21 kvm/barn.

Vilka barn berörs av ärendet?

Skolområdet planeras byggas ut i två etapper. Den första etappen innebär permanenta lokaler för Gottsundaskolan, för årskurserna 6–9. Planen möjliggör ombyggnad, nybyggnad eller ersättning av den befintliga Treklangens skola, i en andra utbyggnadsetapp för årskurserna F–5. Planen berör därför barn som går och kommer att gå på Gottsunda- och Treklangens skola. Då skolvalet är fritt, kan dessa barn vara barn som bor i Gottsundaområdet, omkringliggande områden eller andra områden i Uppsala.

Skolan planeras för att möjliggöra ett samutnyttjande av lokalerna och även innehålla ett allaktivitetshus. Det innebär att lokalerna ska kunna användas av olika målgrupper, både vuxna och barn, på olika tider under dygnet. Fokus på allaktivitetshuset kommer vara på utbud för barn på högstadie- och gymnasieåldern. Skolgårdarna är tänkta vara tillgängliga för övriga barn och vuxna i området att använda utanför skoltid.

Inhämtad kunskap

Inom ramen för stadsutvecklings huvudprojekt för Gottsundaområdet bedrivs ett omfattande dialogarbete. Dialogerna arrangerades tillsammans med systerprojektet Handlingsplan Gottsunda så att även icke stadsbyggnadsrelaterade frågor kan hanteras enklare och för att ge en ingång till kommunens olika delar. Ett antal dialoger med allmänheten, specifika målgrupper och verksamheter i området, inklusive Gottsunda skolan, öppna förskolan och Träffpunkten, har hållits under perioden maj-september 2019. Det handlade om pop-up events, informationsmöten, dialoger i mer eller mindre kreativ workshopformat samt kortare intervjuer, där man diskuterade stadsutveckling samt den nya skolan som planeras i Gottsunda. Barnperspektiv och barnets perspektiv beaktades i stor grad i dialog- och delaktighetsprocesserna i samband med huvudprojektet och därmed skolprojektet.

Det har hållits dialog med drygt 100 barn i grupper som en kreativ 1 timmes workshop med fokus på centrumutvecklingen och ny skola. Grupperna varierade mycket både i gruppstorlek och barns ålder. Den minsta gruppen var cirka 7 barn och det största 23. Några grupper bestod av små barn mellan 6 och 8 år och andra av äldre barn, fram till 12 år. Barnen fick visa på en stor kartmatta var de bor, vilka deras favoritplatser är i stadsdelen och i skolan samt vad de vill kunna göra i skolan och skolgården på kvällar och helger.

Workshops har också hållits med elever i Gottsundaskolan. I dessa workshops fick eleverna berätta om vad som är bra och inte bra med de befintliga lokalerna och man diskuterade behov kring den kommande skolmiljön. Barnen fick lämna synpunkter på skolans utformning samt reflektera tillsammans över innemiljön och olika individers olika behov. En del barn fick gå runt planområdet och prata om skolgården samt vad som skulle få eleverna att vistas mer och vara mer aktiva på skolgården. De ritande arkitekterna var med i samtalet och lyssnade in barnens kommentarer och behov samt fick svara på hur synpunkterna kan integreras i förslaget. Läs mer om synpunkterna som kommit in under dialogperioden i *Sammanställning av tidiga dialoger, 2019* och *Sammanställning av workshops i Gottsundaskolan*.

Barnperspektivet lyftes speciellt även i bland annat dialoger med skolverksamheten, dialoger med verksamma i området och dialogtillfällen med olika grupper där föräldrar och barn varit delaktiga, som i Kontakten.

Synpunkterna från alla dessa dialoger och workshops ligger som underlag till skolans planering och utformning, tillsammans med övriga utredningar, regler och lagkrav. En återkoppling kring hur synpunkterna integreras i förslaget, samt vilka avvägningar som görs, planeras att göras i skolan under höst 2020.

Konsekvenser

Planen möjliggör nya moderna skollokaler i Gottsundaområdet, vilket uppfyller ett behov som uppstår i samband med den övergripande utveckling som förväntas ske de kommande åren i Gottsundaområdet. Planområdets placering och utformning med gång- och cykelstråk gör skolan lättillgänglig för barn och vuxna från Gottsunda och närliggande områden att ta sig dit till fots eller med cykel. Detaljplanen möjliggör en större skolgård än den som Gottsundaskolan hittills haft. Den nya gården ligger i direkt anslutning till Musikparken dit elever kan komma utan att passera trafikerade gator. Barnen som redan bor i området och barnen som kommer att bosätta sig där i framtiden, får nya moderna lokaler och större skolgård i sin närhet.

Planen och projektet möjliggör en plats där barnen tillbringar stor del av sina vardagsliv. Det är därför viktigt att det skapas en hälsosam miljö med goda möjligheter till fri rörelse och lek. Skolan får tillgång till en god ljud- och luftmiljö i enlighet med Naturvårdsverkets riktvärden respektive miljö kvalitetsnormerna. Förstudien visar goda solljusförhållanden på skolgårdarna, särskilt under skoltid då barnen använder skolan som mest, och det bedöms finnas goda möjligheter att uppnå goda dagsljusförhållanden i byggnaderna. Det finns även goda möjligheter till skugga och solskyddade platser, i och med att detaljplanen möjliggör sådana konstruktioner på skolgården.

Det bedöms vara positivt för barnens fria lek, rörelse och hälsa överlag att skolan får en större skolgård än den har i dagsläget, och att den placeras i direkt anslutning till Musikparken utan några vägar däremellan. En större skolgård bjuder till lek och rörelse i olika zoner, där det finns möjligheter till överblickbar och trygg vistelse till rörligare och även vild lek. Skolans placering längs Askbanan bedöms bidra till god tillgänglighet till fots och med cykel genom ett integrerat gång- och cykelstråk. Sammankopplingen av gatorna på norra sidan planområdet som detaljplanen möjliggör bedöms dock medföra en negativ påverkan på säkerhet i barnens skolvägar. Hastighetsbegränsning och utformning av korsningen kommer i fortsättningen att vara viktiga ur säkerhetssynpunkt.

Projektet bedöms ha beaktat både barnperspektivet (vuxnas strävande att skapa bra miljöer som tillgodoser barnens behov) och barnets perspektiv (barnens egna uttryck av sina önskemål och behov) i hög grad under processens gång.